

Materiały do projektu pt. „Rozbudowa infrastruktury Parku Etnograficznego w Tokarni i Dworku Laszczyków w Kielcach”

Park Etnograficzny w Tokarni i siedziba Muzeum Wsi Kieleckiej – Dworek Laszczyków w Kielcach – nie spełniają wymogów i oczekiwań współczesnego ruchu turystycznego, w związku z czym trwają stałe prace nad rozbudową i unowocześnieniem infrastruktury tych obiektów. Mają one na celu przystosowanie skansenu do obsługi ruchu turystycznego na poziomie nawet kilkuset tysięcy zwiedzających rocznie. W tym celu podjęto działania zmierzające do rozbudowy zaplecza technicznego i socjalnego Muzeum. Opracowano Studium wykonalności dla projektu inwestycyjnego: *Rozbudowa infrastruktury Parku Etnograficznego w Tokarni i Dworku Laszczyków w Kielcach*.

Rozbudowa infrastruktury Parku Etnograficznego została wpisana do Wieloletniego Programu Inwestycyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007–2015¹. Realizacja projektu zatytułowanego *Rozbudowa infrastruktury Parku Etnograficznego w Tokarni i Dworku Laszczyków w Kielcach*² będzie realizowana w dwóch etapach.

Część I projektu to:

- 1/ budowa Centrum Dydaktyczno-Konferencyjnego (etap pierwszy),
- 2/ rozbudowa i modernizacja hali numer 1,
- 3/ budowa parkingu i dróg wewnętrznych,
- 4/ remont Dworku Laszczyków i budowa obiektu biurowo-wystawienniczego.

Część II projektu to:

- 1/ budowa Centrum Dydaktyczno-Konferencyjnego (etap drugi),
- 2/ rozbudowa i modernizacja hali numer 2,
- 3/ rekonstrukcja pałacu z Mirogonowic,
- 4/ budowa amfiteatru,
- 5/ budowa przystani na rzece Czarna Nida.

Projekt jest powiązany z następującymi projektami zrealizowanymi przez Muzeum ze środków budżetu państwa (Ministerstwa Kultury), budżetu województw (kontraktu wojewódzkiego) oraz środków własnych – samorządu województwa:

Rozbudowa Parku Etnograficznego w Tokarni – odtworzenie ośmioraka z Rudy Pilczyckiej – kontrakt wojewódzki z 2003 r. na kwotę 330 000 PLN.

¹ Program Inwestycyjny zatwierdził uchwałą NR XLI/497/06 Sejmik Województwa Świętokrzyskiego w dniu 1.09.2006 r.

² Program wpisuje się w działanie 2.3 *Promocja gospodarcza i turystyczna regionu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na latach 2007–2013*.

Z chmur na strzechy patrząc – realizacja wiatraków z Grzymałkowa i Pacanowa oraz Dzwonnicy z Kazimierzy Wielkiej na terenie Parku Etnograficznego w Tokarni – Program operacyjny rozwoju infrastruktury kultury i szkolnictwa artystycznego oraz wzrost efektywności zarządzania kulturą, 2005 r. na kwotę 373 430 PLN.

Realizacja obiektu XVII-wiecznej plebanii z Goźlic – Program operacyjny rozwoju infrastruktury kultury i szkolnictwa artystycznego oraz wzrost efektywności zarządzania kulturą, 2005 r. na kwotę 568 832 PLN.

Realizacja chałupy z Klonowa – Program; Edukacja kulturalna i upowszechnienie kultury. Ochrona dziedzictwa kultury ludowej, 2006 rok, na kwotę 102 000 PLN.

Realizacja II etapu hydrantów w Parku Etnograficznym w Tokarni – budżet województwa, 2006 rok, na kwotę 100 000 PLN.

Dokończenie realizacji wyposażenia ośmioraka z Rudy Pilczyckiej – budżet województwa, 2006 r., na kwotę 100 000 PLN.

Projekt budowy i unowocześnienia infrastruktury obejmuje zarówno Park Etnograficzny w Tokarni, jak i Dworek Laszczyków w Kielcach.

Biorąc pod uwagę atrakcyjność zarówno Dworku Laszczyków, znajdującego się w centrum Kielc, jak i skansenu w Tokarni oraz wzrastającą frekwencję osób odwiedzających muzeum (ok. 50 000 osób rocznie), trzeba nadmienić, że istniejąca infrastruktura nie spełnia współczesnych oczekiwań turystów. Nie zapewnia też odpowiednich warunków pracy dla coraz większej ilości pracowników merytorycznych oraz technicznych, koniecznych do dalszej realizacji skansenu i obsługi ruchu turystycznego. Park Etnograficzny w Tokarni jest obiektem, który generuje duży ruch turystyczny w skali województwa, jednakże brak odpowiedniej infrastruktury nie tylko hamuje rozwój instytucji, ale również znacząco utrudnia turystom zwiedzanie obiektów. Najbardziej odczuwalnym problemem jest brak odpowiedniego parkingu z utwardzoną nawierzchnią. Brak jest odpowiedniej infrastruktury wystawienniczej, informacyjno-recepcyjnej, konferencyjno-dydaktycznej, infrastruktury gastronomicznej, właściwego zaplecza magazynowego.

W pierwszym etapie realizacji projektu pt. „Rozbudowa Infrastruktury Parku Etnograficznego w Tokarni i Dworku Laszczyków w Kielcach” przewidziane są następujące inwestycje: budowa parkingu, budowa części gastronomicznej centrum dydaktyczno-konferencyjnego, remont Dworku Laszczyków, budowa budynku administracyjno-wystawienniczego oraz przebudowa i rozbudowa zaplecza magazynowego.

Dworek Laszczyków

Na południowym stoku Wzgórza Zamkowego w Kielcach przy ulicy Jana Pawła II 6, za drewnianym, krytym gontem ogrodzeniem, położony jest obiekt, zwany przez kielczan Dworkiem Laszczyków. Należy on do najcenniejszych zabytków Kielc nie tylko z racji ponad dwustuletniej historii, ale przede wszystkim ze względu na fakt, że jest ostatnim drewnianym obiektem tego typu na terenie miasta. Powstanie dworku wiąże się ze zmianami własnościowymi, jakie zaszły na tym terenie pod koniec wieku XVIII, a obecny wygląd jest wynikiem przebudów prowadzonych w wieku XIX i XX. Niegdyś na posesji obok dworku znajdowały się również budynki gospodarcze. Pierwsze dokładne opisy dworku i towarzyszących mu obiektów pochodzą z lat 1838 i 1848: „...drewniany, parterowy budynek dworku

Ryc. 1. Dworek Laszczyków z około 1919 roku, strona wschodnia.

zbudowany z modrzewia, na podmurowaniu (mury z cegły palonej i kamienia na wapno, nakryty wysokim, czterospadowym dachem łamanym, krytym pojedynczym gontem. Poprzedzony był z frontu gankiem”.

W południowo-wschodnim narożu posesji, frontem na północ stała niegdyś drewniana oficyna, kubaturą nie ustępująca dworkowi. Postawiona była na podmurówce i kryta gontem. Od strony zachodniej do oficyny dostawiony był chlewik na bydło, dalej dwie kłoki i drwalnia. W części północno-wschodniej znajdowały się budynki parterowe, drewniane, kryte gontem: wozownia, stajenka i komórka. Od strony zachodniej posesji znajdował się sad. Z frontu posesję ogradzał drewniany parkan pokryty daszkiem, z bramą wjazdową. W 1972 r. w związku z przygotowaniami do przejęcia posesji przez Skarb Państwa przeprowadzono oszacowanie posesji. W latach następnych obiekt stał pusty i niszczał. Następnie prowadzono szereg remontów, w trakcie których zburzono stary układ komunikacyjny obiektu i przebudowano wnętrza.

Obecnie zabytkowy Dworek Laszczyków jest siedzibą Muzeum Wsi Kieleckiej. Są tu organizowane również liczne wystawy i lekcje muzealne cieszące się ogromną popularnością. Powierzchnia ekspozycyjna wynosi tylko 62 m².

Budowa budynku administracyjno-wystawienniczego na tyłach Dworku pozwoli na przeznaczenie całego obiektu na cele ekspozycji, gdyż obecnie mieszczące się tam biura zostaną przeniesione do nowego obiektu. Budowa obiektu administracyjno-wystawienniczego zapewni też pracownikom lepsze warunki pracy. Dzięki budowie tego obiektu możliwe będą:

- szersza oferta wystawiennicza sztuki ludowej, organizacja wystaw stałych i czasowych na dużo większą skalę niż obecnie,
- organizacja wydarzeń artystycznych o charakterze ponadregionalnym: koncertów, wernisaży,
- organizacja przeglądów i spotkań artystycznych.

Ryc. 2. Budynek administracyjno-wystawienniczy

Ryc. 3. Dworek Laszczyków po remoncie.

od strony północnej. Obiekt posiada nowoczesną infrastrukturę. Pomiędzy projektowanym budynkiem a istniejącym Dworem znajduje się plac, gdzie można będzie zaparkować kilka samochodów i rowery. W piwnicach zlokalizowano część magazynową do obsługi zewnętrznej przestrzeni ekspozycyjnej, toaletę, a także zaplecze socjalne dla gości w związku z organizowaniem imprez regionalnych. Na parterze wydzielono przestrzeń wystawienniczą w formie holu oraz pomieszczenia administracji Muzeum Wsi Kieleckiej, toalety dla osób niepełnosprawnych. Powierzchnia zabudowy obiektu wynosi 239,70 m², powierzchnia użytkowa 282,70 m², kubatura 1 470,00 m³. Budowę obiektu administracyjnego zakończono w 2009 roku, a remont Dworku Laszczyków i urządzanie zieleni w ogrodzie planuje się zakończyć w 2010 r.

Ryc. 4. Dworek Laszczyków.

W czasie wszystkich imprez folklorystycznych, konkursów kulinarnych, zarówno w skansenie, jak i w ogrodzie Dworku Laszczyków, Koła Gospodyń, gospodarstwa agroturystyczne, małe firmy produkujące wędliny, piekarnie, producenci miodu prezentują produkty regionalne i tradycyjne zwiedzającym. Prezentowane potrawy i produkty zazwyczaj są już wpisane na listę produktów tradycyjnych i regionalnych województwa świętokrzyskiego lub pretendują do tego miana. Projekt przyczyni się do poprawy wizerunku gminy i miasta oraz ich promocji turystycznej na rynku lokalnym, regionalnym i krajowym.

Budynek administracyjno-wystawienniczy został wzniesiony wzdłuż ogrodzenia od strony zachodniej ogrodu. Bryła składa się z dwóch części. Jedna przykryta dachem dwuspadowym krytym blachą, druga z dachem płaskim wkomponowana w skarpe

Ryc. 5. Zagospodarowanie sektora obiektów użyteczności publicznej w Parku Etnograficznym w Tokarni.

Park Etnograficzny w Tokarni

Park Etnograficzny w Tokarni jest obiektem, który generuje duży ruch turystyczny w skali województwa, jednakże brak odpowiedniej infrastruktury nie tylko utrudnia rozwój instytucji, ale również szybkie zwiększenie frekwencji. Najbardziej odczuwalnym problemem jest brak infrastruktury wystawienniczej mogącej posłużyć promocji i wzbogaceniu dotychczasowej oferty turystycznej, informacyjno-recepcyjnej, konferencyjno-dydaktycznej, infrastruktury gastronomicznej, amfiteatru oraz dodatkowych atrakcji mogących zachęcić turystę, np. przystań kajakowa na Nidą. Konieczna jest również rozbudowa magazynów na muzealia oraz poprawa warunków przechowywania archiwaliów oraz książek. Pilną sprawą wobec stale powiększającej się liczby pracowników jest stworzenie nowych miejsc pracy oraz poprawa dotychczasowych warunków pracy.

Budowa Centrum Dydaktyczno-Konferencyjnego przy bramie wejściowej do Parku Etnograficznego (część I) - karczma

Na terenie Parku turyści mają bardzo ograniczone możliwości zakupu posiłków. Znajduje się tam mała karczma, która jednak nie jest w stanie zaspokoić potrzeb kulinarnych wszystkich odwiedzających.

Ryc. 6. Karczma w zabytkowej chałupie z Siekiernia. Park Etnograficzny w Tokarni (27.10.2008 r.).

Dzięki infrastrukturze gastronomicznej (budowa karczmy) turyści po wędrowce po 65-hektarowym obszarze skansenu będą mogli raczyć się regionalnymi potrawami oraz brać udział w pokazach kulinarnych, co z pewnością stanowiłoby dodatkową atrakcję. Realizacja obiektu usytuowanego nieopodal parkingu, wydzielonego z terenu muzealnych ekspozycji, z pewnością wpłynie znacząco na konkurencyjność Muzeum na tle innych tego typu placówek w regionie i w kraju. Będzie to znakomite miejsce do promocji produktów znajdujących się na liście krajowej produktów tradycyjnych i regionalnych³. Realizacja inwestycji stanowi wielką szansę do zrealizowania zamierzeń i stworzenia regionalnego centrum promocji i rozwoju produktów tradycyjnych, regionalnych oraz lokalnych. W związku z przystąpieniem regionu świętokrzyskiego w 2009 roku do *Europejskiej Sieci Dziedzictwa Kulturowego* Muzeum Wsi Kieleckiej podjęło działania w celu stworzenia odpowiedniej do tego celu bazy turystycznej. Urzeczywistnienie zamierzonego projektu pozwoliłoby wykorzystać nowo powstały obiekt (część konferencyjną) jako zaplecze konferencyjne dla Europejskiej Sieci Regionalnego Dziedzictwa Kulinarne. Odbływałyby się w nim szkolenia, konferencje i spotkania mające na celu zachęcenie oraz przygotowanie kandydatów do Sieci. Muzeum Wsi Kieleckiej z pewnością mogłoby zostać jej członkiem i wraz z zapleczem naukowym być skarbnicą wiedzy o tradycjach kulinarnych, wspierając rozwój w/w Sieci zgodnie z naszymi działaniami wpisującymi się w Strategię Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2020 roku. Aktualnie Muzeum nie dysponuje pomieszczeniem, spełniającym wymagania tech-

³ Lokalizacja inwestycji wraz z zapleczem naukowym Muzeum Wsi Kieleckiej stanowią wielką szansę do zrealizowania planów stworzenia regionalnego centrum promocji i rozwoju produktów tradycyjnych i regionalnych. Przedsięwzięcie to idealnie odpowiada na potrzeby konsumentów i wkomponowuje się w zamierzenia budowy rynku produktów żywnościowych wysokiej jakości. Mając to na uwadze, w 2009 r. region świętokrzyski przystąpił do *Europejskiej Sieci Dziedzictwa Kulinarne*. Ważną rolę w Sieci odegrają specjalne sklepy oraz restauracje, które pozwolą zakupić w/w produkty w określonym miejscu i godzinach. Celem Sieci jest bowiem łączenie wybranych hoteli, pensjonatów, restauracji, zajazdów, sklepów oraz gospodarstw oferujących lokalne, regionalne produkty i potrawy i sprzedawanie ich poprzez Sieć. Ten rodzaj prezentacji jest znakomitą reklamą bazy noclegowo-żywieniowej naszego województwa, naszych markowych produktów regionalnych, a tym samym promocją regionu.

niczne, higieniczne i powierzchniowe, by organizować tego typu pokazy. Budowa Centrum Dydaktyczno-Konferencyjnego z częścią gastronomiczną zapewni kompleksową obsługę na wysokim poziomie zarówno turystom, jak i uczestnikom konferencji, warsztatów organizowanych przez Muzeum lub firmy zewnętrzne. Firmy organizujące szkolenia i konferencje, korzystające z muzealnej oferty noclegowo-gastronomicznej, z pewnością w programie będą umieszczały poznanie tradycji i dziedzictwa kulturowego regionu poprzez zwiedzanie ekspozycji w Parku Etnograficznym w Tokarni.

Opis karczmy

Będzie to budynek murowany, o fundamentach i stropach żelbetowych, drewnianej czterospadowej konstrukcji dachu, pokryty gontem. Podstawowe pomieszczenia karczmy zlokalizowano w parterze budynku. W przyziemiu zagłębionym około 1,5 m poniżej terenu znalazła się przygotowalnia, szatnie, sanitariaty i pomieszczenia magazynowe. Sala przyjęć

Ryc. 7. Wizualizacja części gastronomicznej i Centrum Dydaktyczno-Konferencyjnego.

Ryc. 8. Karczma w skansenie – stan w grudniu 2011 r.

okolicznościowych, licząca 70 miejsc, zlokalizowana została na piętrze obiektu. W skład zespołu pomieszczeń projektowanego obiektu wchodzi pomieszczenia: przyziemie – 416,90 m², parter – 605,80 m², I piętro – 424,60 m², poddasze – 5,40 m². Powierzchnia zabudowy wyniesie 731,90 m², powierzchnia użytkowa 1 448,30 m², kubatura 5 571,40 m³.

Część II – parking

Brak wybrukowanego parkingu zniechęca potencjalnych turystów do odwiedzenia Parku Etnograficznego w Tokarni. Budowa nowoczesnego parkingu z wybrukowanymi miejscami do parkowania w miejscu dzisiejszej łąki stanowi wymóg cywilizacyjny. Obecny piaszczysty parking znajduje się przed skansenem wzdłuż drogi krajowej E-7 i stanowi niedobłą wizytówkę Muzeum. Nierówności terenu, kałuże i błoto w czasie opadów narażają parkującego na uszkodzenie i ubrudzenie pojazdu.

Nowoczesny parking z kompleksem posiadającym część gastronomiczną i noclegową z pewnością wydatnie zwiększy liczbę zatrzymujących się samochodów, a tym samym liczbę potencjalnych turystów korzystających z oferty Muzeum. Umożliwi też większy rozmach przy organizowanych imprezach na terenie skansenu. Projekt parkingu przewiduje miejsca dla autokarów (30 stanowisk) i samochodów osobowych (158 stanowisk) z wyznaczonymi miejscami dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Będzie posiadał dwa istniejące wjazdy z drogi Kraków – Kielce. Parking będzie częściowo „zielony” z zielenią izolacyjną wysoką i niską.

Ryc. 9. Parking przed Parkiem Etnograficznym w Tokarni (stan na dzień 26.10.2008 r.).

Ryc. 10,11. Parking przed Parkiem Etnograficznym w Tokarni.

Część III – Remont i modernizacja hali magazynowo-konserwatorskiej nr 1

Pomiędzy wejściem na teren Muzeum a drogą krajową E-7 znajduje się niezagospodarowany obszar, w którego południowo-zachodniej części znajdują się dwie prowizoryczne hale stanowiące zaplecze warsztatowe i biurowe Muzeum.

Istniejące budynki magazynowe pełnią też funkcję obiektów zaplecza techniczno-magazynowego z pracowniami: etnograficzną, konserwatorską, budowlaną i zieleni. Rozbudowa hal umożliwi umieszczenie na poddaszu budynku magazynu eksponatów muzealnych, jak również przyczyni się do stworzenia odpowiednich warunków ich przechowywania, do zapewnienia poszczególnym obiektom muzealnym właściwej opieki naukowej, dozoru technicznego oraz poprawy warunków do pracy badawczo-naukowej. Budynki zaplecza techniczno-produkcyjnego, mieszczące pracownię, warsztaty montażowo-budowlane (stolarnia, kuźnia), kotłownię, zbudowano ponad 30 lat temu i nie spełniają one współczesnych wymogów technicznych, nie zaspokajają też potrzeb Muzeum. Po trzydziestu latach istnieje konieczność zapewnienia stale wzbogacanym zbiorom muzealiów i kolekcjom warunków powierzchniowych i technicznych zapewniających ich bezpieczne przechowywanie i udostępnianie. Zbiory Muzeum liczą ponad 15 000 muzealiów, z czego część jest przechowywana w magazynach. W latach 2009 – 2013 kolekcje muzealne wzrosną do około 20 000 eksponatów. Muzealia kupowane są zwykle w terenie w gospodarstwach wiejskich w stanie wymagającym gruntownej konserwacji, oczyszczenia, uzupełnień. Stałej opieki konserwatorskiej wymagają również muzealia na ekspozycjach, jak i w magazynach. Wiąże się to z koniecznością rozbudowy i wyposażenia zaplecza konserwatorskiego, jak i stolarni. W pomieszczeniach stolarni pracownicy wykonują uzupełnienia, konserwację, obróbkę drewnianych elementów zarówno muzealiów, jak i stolarki budowlanej przeznaczonej do wznoszonych obiektów zabytkowych.

Ryc. 12. Hale magazynów, eksponatów i pracowni konserwatorskich Muzeum Wsi Kieleckiej.

Ryc. 13. Hale magazynów eksponatów i pracowni konserwatorskich Muzeum Wsi Kieleckiej – stan na grudzień 2011 r.

Szybka rozbudowa skansenu, wzrastająca frekwencja zwiedzających wymagają zatrudniania coraz większej ilości osób zarówno do obsługi ruchu turystycznego, jak i do realizacji statutowych zadań Muzeum. Stworzenie nowych miejsc pracy wymaga szybkiej realizacji rozbudowy zaplecza techniczno-administracyjnego. Ponadto w obiekcie hali znajduje się kotłownia ogrzewająca i dostarczająca ciepłą wodę do pomieszczeń administracyjnych, warsztatów, a w przyszłości do planowanego budynku Centrum Dydaktyczno-Konferencyjnego i jego części gastronomicznej. Wiąże się to z koniecznością modernizacji i przebudowy kotłowni.

Opis inwestycji

Hala 1 – powierzchnia zabudowy wyniesie 1 070,60 m², powierzchnia użytkowa 1 687,80 m², kubatura naziemna 7 453,10 m³, długość 81,31 m, szerokość 13,14 m, wysokość 9,33 m, ilość kondygnacji 1+1 (w dachu).

Planowane do wykonania roboty budowlane:

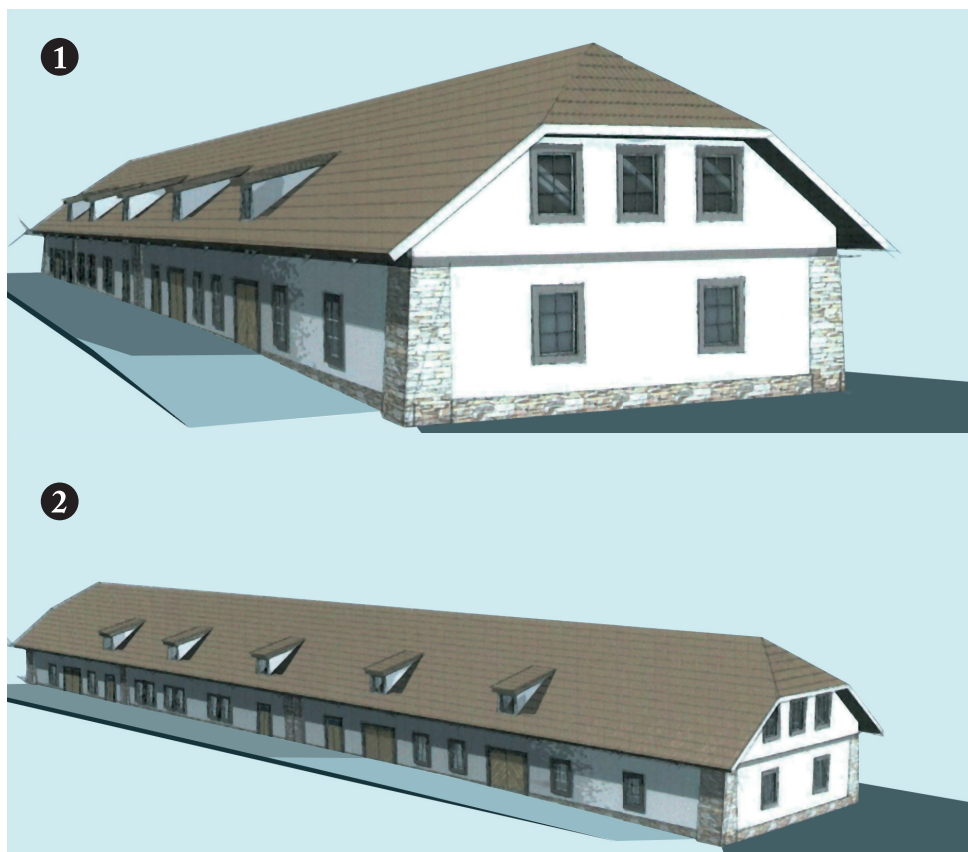
- przedłużenie hali o 18,49 m,
- budowa nowego komina kotłowni,
- wymiana dachu na dwuspadowy naczółkowy o nachyleniu 37°,
- zmiana układu wewnętrznego pomieszczeń,
- wykonanie nowych stropów nad parterem, nowych klatek schodowych i wind, zmiana układu otworów w ścianach zewnętrznych,
- ocieplenie budynków.

Planowany parter budynku o powierzchni 924,80 m² pomieści:

- kotłownię na olej opałowy wraz ze składem opału,
- pomieszczenia magazynowe, garaż, kuźnię, stolarsnię, pracownię zieleni,
- pomieszczenia zaplecza socjalnego dla pracowników.

Planowane poddasze budynku o powierzchni 763,00 m² zostanie przeznaczone na magazyny eksponatów muzealnych.

Hala będzie miała ławy i stopy fundamentowo-żelbetowe, ściany żelbetowe, betonowe – wylewane. Schody żelbetowe wylewane. Dach dwuspadowy naczółkowy, nachylenie 37°, pokrycie blacho-dachówką.

Ryc. 15. Projekty hal nr 1 i 2.

W Hali 1 zaprojektowano magazyny muzealiów i pracownie stolarsko-konserwatorskie. Będą w nich wykonywane roboty na potrzeby Muzeum: podstawowe prace w zakresie konserwacji zabytków, remontów, wymiany elementów drewnianych, ślusarki, stolarki okiennej i drzwiowej, fragmentów ścian, podłóg, uzupełnienia przenoszonych obiektów. Przewiduje się również wykonywanie i remont mebli zabytkowych. W ślusarni zaplanowano naprawę sprzętu, okucia, elementów ogrodzenia, bram, furtek, detali architektonicznych. Podstawowe elementy wyposażenia stolarni to: stół stolarski, piły tarczowe, wyrównywarka, szlifierka oraz narzędzia ręczne. W ślusarni znajdują się: tokarka wieloczynnościowa, spawarka, wiertarki, szlifierki. Stolarnia i ślusarnia połączone są bezpośrednio z pomieszczeniami sanitarno-socjalnymi. Oprócz instalacji mechanicznej systemowej warsztat wyposażony będzie w punktowe urządzenia wentylacyjno-klimatyzacyjne, wyciągowe oraz wymiany powietrza. Stolarnia obróbki ręcznej, stolarnia i warsztat ślusarski zostaną wyposażone w instalację wentylacyjną wywiewną. Powietrze odprowadzone będzie z pomieszczeń za pośrednictwem sieci kanałów do wspólnej wyrzutni dachowej. W celu ograniczenia hałasu od wentylatorów kanałowych zabudowanych na kanałach wentylacyjnych prostokątnych zostaną zabudowane tłumiki hałasu.

Projektowane obiekty formą i detałem nawiązują do tradycyjnej architektury Kielecczyzny. W wystroju zewnętrznym zastosowano miejscowe elementy wykończeniowe, nawiązujące do lokalnej tradycji budownictwa wsi kieleckiej. Kubatury obu hal dostosowane zostały do sąsiadującej zabudowy Parku Etnograficznego. Projektowany zespół dobrze wpisuje się w otoczenie, tworząc harmonijną całość, i we właściwy sposób uzupełnia zabudowę tej części Tokarni. Realizację pierwszego etapu projektu rozpoczęto w 2009 roku.

W II etapie realizacji projektu pt. „Rozbudowa infrastruktury Parku Etnograficznego w Tokarni i Dworku Laszczyków w Kielcach” powstaną:

- 1) część konferencyjno-hotelowa Centrum Dydaktyczno-Konferencyjnego,
- 2) rozbudowa i modernizacja hali numer 2,
- 3) rekonstrukcja pałacu z Mirogonowic,
- 4) budowa amfiteatru,
- 5) budowa przystani na rzece Czarna Nida.

1. Część konferencyjna i hotelowa Centrum Dydaktyczno-Konferencyjnego

Obiekt konferencyjno-hotelowy, usytuowany przy bramie wejściowej do Parku Etnograficznego, będzie to budynek murowany, o fundamentach i stropach żelbetowych, drewnianej czterospadowej konstrukcji dachu, kryty gontem.

Miejsca noclegowe obok karczmy to podstawowe usługi turystyczne, jakich oczekuje współczesny turysta. Sale konferencyjne wyposażone w nowoczesne środki audiowizualne umożliwią organizowanie konferencji, szkoleń. Wygodne pokoje noclegowe zapewnią wypoczynek. Dzisiejsza baza noclegowa, ok. 20 miejsc w ośmioraku, jest zdecydowanie niewystarczająca. Budowa tego obiektu pozwoliłaby na zwiększenie przepływu turystów oraz dłuższe średnie okresy ich pobytu. Projekt przyczyni się też do poprawy wizerunku gminy Chęciny oraz promocji turystycznej na rynku lokalnym, regionalnym i krajowym.

2. Rozbudowa i modernizacja hali numer 2

W hali 2 zaprojektowano pracownię konserwatorską z wymaganym wyposażeniem oraz magazyny muzealiów ruchomych. Będą w nich wykonywane konserwacje na potrzeby Muzeum: podstawowe prace w zakresie konserwacji zabytków, remontów, wymiany elementów drewnianych, stolarki okiennej i drzwiowej, uzupełnienia przenoszonych obiektów, renowacja i konserwacja mebli zabytkowych, tkanin, obrazów oraz innych kategorii eksponatów. Oprócz instalacji mechanicznej systemowej warsztaty wyposażone będą w punktowe urządzenia wentylacyjno-klimatyzacyjne, wyciągowe oraz wymiany powietrza. Pracownie oraz magazyny zostaną wyposażone w instalację wentylacyjną wywiewną. Projekty hal nr 1 i 2 formą i detałem nawiązują do tradycyjnej architektury Kielecczyzny.

3. Rekonstrukcja dworu z Mirogonowic

Wzniesienie rekonstrukcji nieistniejącego już dworu z Mirogonowic zaplanowano na zapleczu w południowo-zachodniej części skansenu. W pomieszczeniach pałacu planowane są pomieszczenia dla zbiorów bibliotecznych, archiwalnych, gabinet kierownika skansenu, sekretariat, pracownia Działu Etnografii i pomieszczenia socjalne. Aktualnie brak odpowiednio dużego zaplecza magazynowego uniemożliwia przechowywanie w odpowiednich warunkach książek bibliotecznych oraz archiwaliów. Zbiory archiwalne oraz biblioteczne liczą kilkanaście tysięcy pozycji i są przechowywane na niewielkiej powierzchni w dwóch pomieszczeniach zaadaptowanych na ten cel, niedostatecznie oświetlonych i wentylowanych. Zbiory te obejmują unikatowe opracowania naukowe dotyczące zabytkowych obiektów architektury drewnianej, ich dokumentacje fotograficzną, fotografie z etnograficznych badań terenowych oraz specjalistyczne wydawnictwa książkowe niezbędne do pracy naukowej pracowników Muzeum. Realizacja zadania zdecydowanie poprawi też warunki pracy pracowników Działu Etnografii.

Realizacja zadania pozwoli przede wszystkim na prezentację kopii unikatowego zabytku, jakim był dwór z Mirogonowic. Muzeum posiada oryginalną, unikatową polichromię z dworu, która będzie wbudowana w ściany obiektu zgodnie z istniejącą dokumentacją. Polichromia wymaga gruntownych prac konserwatorskich. Dwór mimo zmiany swych funkcji w skansenie zachowa cechy zabytku.

4. Budowa amfiteatru

Muzeum mimo wielu imprez folklorystycznych, koncertów, jakie organizuje w skansenie, dysponuje jedynie prowizoryczną sceną składaną z drewnianych elementów i demontowaną po sezonie. Takie warunki uniemożliwiają zapraszanie większych liczebnie zespołów, wymagających odpowiednich warunków artystów, zainstalowanie profesjonalnego nagłośnienia. Turyści słuchający występów na scenie siedzą na zbyt niskich, niewygodnych, prowizorycznych ławkach drewnianych. Dzięki budowie amfiteatru możliwa będzie organizacja festiwalu, koncertów, przeglądów i spotkań artystycznych.

5. Budowa przystani na rzece Czarna Nida

Park Etnograficzny w Tokarni swą zachodnią granicą sięga do zakola rzeki Czarna Nida. W pasie nadrzecznym rozciągają się 25 ha lasu i podmokłe łąki z ciekawą roślinnością: olsza czarna, dziki chmiel. W runie występują: zawilec, poziomka, dąbrówka, wrzos, jagoda brusznica czarna i brusznica czerwona oraz wiele gatunków grzybów. Las i łąki stanowią siedlisko dla wielu gatunków ptaków i drobnej zwierzyny. W lesie wytyczono ścieżki spacerowe i trasy rowerowe. Ścieżkami tymi można dotrzeć do planowanej przystani. Budowa przystani kajakowej poszerzy ofertę rekreacyjną skansenu, przyciągnie turystów uprawiających ten sport oraz umożliwi utworzenie trasy dla spływów kajakowych z miejscowości Sobków (z ruinami zagospodarowanej turystycznie fortalicji) do Tokarni. Zwiększy to atrakcyjność skansenu i podniesie konkurencyjność wobec innych instytucji tego typu.

Realizacja drugiego etapu rozbudowy infrastruktury w skansenie nastąpi po zakończeniu rozbudowy obiektów przewidzianych w pierwszym etapie, czyli w latach 2011-2013.

Realizacja całości projektu umożliwi:

- zwiększenie i uatrakcyjnienie oferty kulturalnej Muzeum, w tym organizację dużych prestiżowych imprez, co umocni pozycję Muzeum Wsi Kieleckiej jako wiodącego centrum kultury w regionie świętokrzyskim;
- poprawę bazy lokalowej do realizacji imprez kulturalnych, konferencji;
- organizację imprez i przedsięwzięć kulturalnych w oparciu o nawiązaną współpracę z partnerami krajowymi i zagranicznymi;
- poprawę warunków pracy pracowników merytorycznych oraz technicznych (profesjonalnie wyposażone pracownie);
- poprawę warunków przechowywania zbiorów muzealnych, bibliotecznych i archiwalnych;
- poprawienie wizerunku Muzeum;
- podniesienie jakości oferowanych usług edukacyjnych, rozrywkowych, rekreacyjnych;
- rozszerzenie oferty imprez zamawianych, a tym samym zwiększenie dochodów, wzrost frekwencji i zatrudnienia.

Materials to the project called „Development of the infrastructure of the Ethnographic Park in Tokarnia and the Laszczyk manor house in Kielce”

Summary

The Ethnographic Park in Tokarnia and the seat of the Muzeum Wsi Kieleckiej in the Laszczyk Manor House in Kielce do not fulfil the requirements and expectations of tourist traffic, therefore works are being carried out over the development and modernization of the infrastructure of those facilities. Their aim is to adjust the open-air ethnographic museum for servicing the tourist traffic at the level of even a couple thousand of visitors per year. For that, actions were undertaken to develop the technical and social backstage facilities of the Museum. „The feasibility study for the investment project: *Development of infrastructure of the Ethnographic Park in Tokarnia and the Laszczyk Manor House in Kielce*” was prepared.

The development of the infrastructure of the Ethnographic Park has been entered to the Multi-Annual Investment Plan of the Świętokrzyskie Voivodship for the years 2007-2015. The completion of the project entitled *Development of infrastructure of the Ethnographic Park in Tokarnia and the Laszczyk Manor House in Kielce* will be carried out in two stages.